

Εξ αποστάσεως Εκπαίδευση Ενηλίκων: Θέματα και Ζητήματα

Δευτέρα 17 Δεκεμβρίου 2007 – ΤΕΙ Λαμίας

Η εξ αποστάσεως Εκπαίδευση και η έννοια της Πολυμορφικότητας

Αντώνης Λιοναράκης
Επικ. Καθηγητής, ΕΑΠ

Έρευνα (2007), η οποία διεξήχθη σε 100 φοιτητές στο
Ανοικτό Πανεπιστήμιο, ορίζει τους παράγοντες που επηρεάζουν
αρνητικά την πρόοδο και την επιτυχία των ερευνών τους

Έρευνα (2007), η οποία διεξήχθη σε 100 φοιτητές στο
Ανοικτό Πανεπιστήμιο, ορίζει τους παράγοντες που επηρεάζουν
αρνητικά την πρόοδο και την επιτυχία των ερευνών τους

Ποιοι είναι αυτοί οι παράγοντες;

Έρευνα (2007), η οποία διεξήχθη σε 100 φοιτητές στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο, ορίζει τους παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την πρόοδο και την επιτυχία των ερευνών τους

1. Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο θα πρέπει να αποκεντρώσει τις δραστηριότητές του και να δημιουργήσει Περιφερειακά Κέντρα σε όλη τη χώρα για να
 - α) υποστηρίξει δεκάδες δραστηριότητες φοιτητών
 - β) μειώνει τα έξοδά τους όταν λ.χ. χρειάζεται να ταξιδέψουν 10 – 15 φορές από τον τόπο εργασίας και διαμονής τους σε μεγάλες πόλεις μέσα σε ένα περίπου χρόνο

Έρευνα (2007), η οποία διεξήχθη σε 100 φοιτητές στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο, ορίζει τους παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την πρόοδο και την επιτυχία των ερευνών τους

2. Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο θα πρέπει να επιμορφώσει σωστά τους καθηγητές – συμβούλους του, όχι σε ζητήματα του επιστημονικού τους πεδίου, αλλά σε θέματα

α) συμβουλευτικής και υποστήριξης του δύσκολου έργου των ενηλίκων και ώριμων φοιτητών

β) της επίβλεψης των ερευνητικών εργασιών

γ) της αξιολόγησης και επεξεργασίας (αναλυτικά σχόλια και διορθώσεις) των γραπτών εργασιών

Έρευνα (2007), η οποία διεξήχθη σε 100 φοιτητές στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο, ορίζει τους παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την πρόοδο και την επιτυχία των ερευνών τους

3. Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο θα πρέπει να εξοπλίσει την κεντρική βιβλιοθήκη και το μελλοντικό παράρτημά της στην πρωτεύουσα με βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, έντυπα διαφόρων ειδικοτήτων για να μπορούν οι μεταπτυχιακοί ερευνητές και οι φοιτητές να έχουν πρόσβαση στην πληροφορία.

Επίσης, θα πρέπει να υπάρχει σε όλα τα περιφερειακά κέντρα σπουδών ελεύθερη πρόσβαση σε υπολογιστές με δυνατότητα δικτύου και άλλων ευέλικτων προσβάσεων

Έρευνα (2007), η οποία διεξήχθη σε 100 φοιτητές στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο, ορίζει τους παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την πρόοδο και την επιτυχία των ερευνών τους

4. Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο θα πρέπει να δημιουργήσει τα Περιφερειακά Κέντρα Σπουδών και ιδιαίτερα αυτό της πρωτεύουσας, για να σταματήσουν οι επιβλέποντες μεταπτυχιακών ερευνών να συναντούν τους ερευνητές φοιτητές τους στα δημόσια καφενεία.

Έρευνα (2007), η οποία διεξήχθη σε 100 φοιτητές στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο, ορίζει τους παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την πρόοδο και την επιτυχία των ερευνών τους

5. Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο θα πρέπει να βελτιώσει το σύστημα επικοινωνίας με τους μεταπτυχιακούς ερευνητές, έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένας σύγχρονος μηχανισμός υποστήριξης με κάθε μέσο, με σκοπό την αποτελεσματικότητα στις σπουδές και την έρευνα

Έως εδώ όλα καλά και δεν έχουμε πει κάτι ιδιαίτερο.

Εκτός από ένα πράγμα:
ότι η έρευνα αυτή, όσο οικεία και γνωστή ακούγεται
στους γνωρίζοντες περί Ανοικτού Πανεπιστημίου,
αφορά το **Ανοικτό Πανεπιστήμιο** ...

...της Ζιμπάμπουε

Η έρευνα είναι υπό δημοσίευση στο περιοδικό Open Education

Kangai C., & Mapolisa T. (2007). Factors affecting students' progress on the research project: a case for the Bachelor of Education degree programme at the Zimbabwe Open University. *Open Education Journal, Nr. 7, 2008*

Μία σύντομη ιστορική αναφορά στα Ανοικτά Πανεπιστήμια
ή σε αυτά που προσφέρουν εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Υπάρχουν Ανοικτά Πανεπιστήμια που προσφέρουν
σπουδές εξ αποστάσεως

Υπάρχουν Πανεπιστήμια εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
που δεν είναι ανοικτά

Υπάρχουν πολλά συμβατικά Πανεπιστήμια που προσφέρουν
σπουδές εξ αποστάσεως

Πώς ξεκίνησαν τα ανοικτά πανεπιστήμια;

1966 - 1971: Ανοικτό Πανεπιστήμιο Μεγάλης Βρετανίας

The Times (1966): «Τα δύο πιο σημαντικά επιτεύγματα του Εργατικού Κόμματος στην μεταπολεμική Βρετανία ήταν το Εθνικό Σύστημα Υγείας και το Ανοικτό Πανεπιστήμιο»

Τα πρώτα βήματα / 1970 - 1985

Εξ αποστάσεως Πανεπιστήμιο Γερμανίας	1974
Εθνικό Πανεπιστήμιο εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης Ισπανίας	1972
Κεντρικό Τηλεοπτικό και Ραδιοφωνικό Πανεπιστήμιο Κίνας	1979
Εθνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Ινδίας	1985
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Ινδονησίας	1984
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Ταϊλάνδης	1978
Πανεπιστήμιο Anadolu Τουρκίας	1985

Αλλαγή κατεύθυνσης συμβατικών πανεπιστημίων σε ανοικτά και εξ αποστάσεως πανεπιστήμια

Πανεπιστήμιο Νότιας Αφρικής (UNISA)

Εθνικό Κέντρο εξ αποστάσεως εκπαίδευσης Γαλλίας (CNED)

State University of Pennsylvania (ΗΠΑ)

Πανεπιστήμιο Athabasca Καναδά

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο έχει 3
βασικά χαρακτηριστικά λειτουργίας:

Είναι ένα ανοικτό Πανεπιστήμιο

Είναι ένα Πανεπιστήμιο εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Είναι ένα μαζικό Πανεπιστήμιο

Ως προς το 'ανοικτό' το πανεπιστήμιο θα πρέπει να είναι:

Ανοικτό προς τους υποψήφιους φοιτητές

Ανοικτό σε νέες ιδέες και εφαρμογές

Ανοικτό σε σύγχρονες και αποτελεσματικές μορφές διδασκαλίας και μάθησης

Ανοικτό στους τρόπους μεταφοράς του διδακτικού υλικού

Ανοικτό στη συνετή χρήση των τεχνολογιών προς όφελος του εκπαιδευτικού έργου

Ως προς το 'ανοικτό' το πανεπιστήμιο θα πρέπει να είναι:

Ανοικτό στη συνεχή υποστήριξη των φοιτητών

Ανοικτό στη συνεχή υποστήριξη, επιμόρφωση και ενημέρωση των διδασκόντων

Ως προς το ‘εξ αποστάσεως’, το πανεπιστήμιο
θα πρέπει να:

Διαθέτει διδακτικό υλικό μαζικής χρήσης, αλλά με
δυνατότητες εξατομικευμένης χρήσης του, αλλαγών,
προσαρμογών και ανάπτυξης

Έχει ευελιξία, να καταργεί την ‘απόσταση’ με το
να λειτουργεί ένα σύστημα άμεσης επικοινωνίας
και εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας

Υπάρχει όμως ένα σοβαρό παράδοξο σε όλες αυτές τις δηλώσεις, το οποίο εγκυμονεί ένα μεγάλο κίνδυνο:

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο είναι μαζικό:

Δηλαδή, κάθε αλλαγή, κάθε εκπαιδευτική εφαρμογή, κάθε προσαρμογή των ιδιαιτεροτήτων της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης πρέπει να εφαρμόζεται αποτελεσματικά σε όλο το πλήθος των φοιτητών, σε όλα τα προγράμματα, σε όλες τις Σχολές του.

Ας δούμε ένα μικρό παράδειγμα

Μεταπτυχιακοί φοιτητές ανά Πανεπιστημιακό ίδρυμα 2004 - 2005

ΑΕΙ	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης
Αθηνών	6.210
Ε.Μ.Π.	1.336
Θεσσαλονίκης	3.901
Οικονομικό Αθηνών	918
Γεωπονικό Αθηνών	252
Α.Σ.Κ.Τ.	56
Πάντειο	489
Πατρών	1.472
Ιωαννίνων	991
Θράκης	947
Κρήτης	952
Αιγαίου	900
Ιόνιο	218
Θεσσαλίας	334
Ανοικτό Πανεπιστήμιο	6.151

Σήμερα το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο έχει περίπου 23.000 εγγεγραμμένους φοιτητές (προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς)

Έχει επίσης 25 μέλη ΔΕΠ και 1.200 περίπου καθηγητές – συμβούλους (ΣΕΠ) με συμβάσεις, οι περισσότεροι εκ των οποίων εργάζονται στα πανεπιστήμια της χώρας.

Προσοχή

Κάθε αλλαγή, κάθε νέα εφαρμογή σε ζητήματα εκπαίδευσης, (διδασκαλία, μάθηση, εκπαιδευτικό υλικό έντυπης ή ψηφιακής μορφής,), κάθε νέα διεργασία και κάθε εφαρμογή που σχετίζεται με την ομαλή λειτουργία του ιδρύματος ή ενδεχομένως μια καινοτόμο ή πάγια εφαρμογή εκπαιδευτικής τακτικής...

...θα πρέπει να σχεδιάζεται,
να συντονίζεται και να υλοποιείται μαζικά:

από 25 μέλη ΔΕΠ και να απευθύνεται σε
23.000 φοιτητές (περίπου)

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο είναι ένα πανεπιστημιακό ίδρυμα :

- Ανοικτό (ανοικτή πρόσβαση, ευέλικτο, που απευθύνεται στους πάντες)
- Εξ αποστάσεως (χρησιμοποιεί μια συγκεκριμένη μεθοδολογία, κατά την οποία υπάρχει σχετική φυσική απουσία του διδάσκοντα, οι φοιτητές μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν μόνοι τους με ειδικά σχεδιασμένα εγχειρίδια)
- Δια βίου εκπαίδευσης
- Μαζικό
- Καινοτόμο και εναλλακτικό

αλλά,
για να μπορέσει να ανταποκριθεί αποτελεσματικά
σε όλα τα προηγούμενα, θα πρέπει:

Να δημιουργήσει παραρτήματα σε όλη την Ελλάδα

(Εκπαιδευτικά Κέντρα Σπουδών με παροχές και σύστημα υποστήριξης για όλους τους φοιτητές και διδάσκοντες)

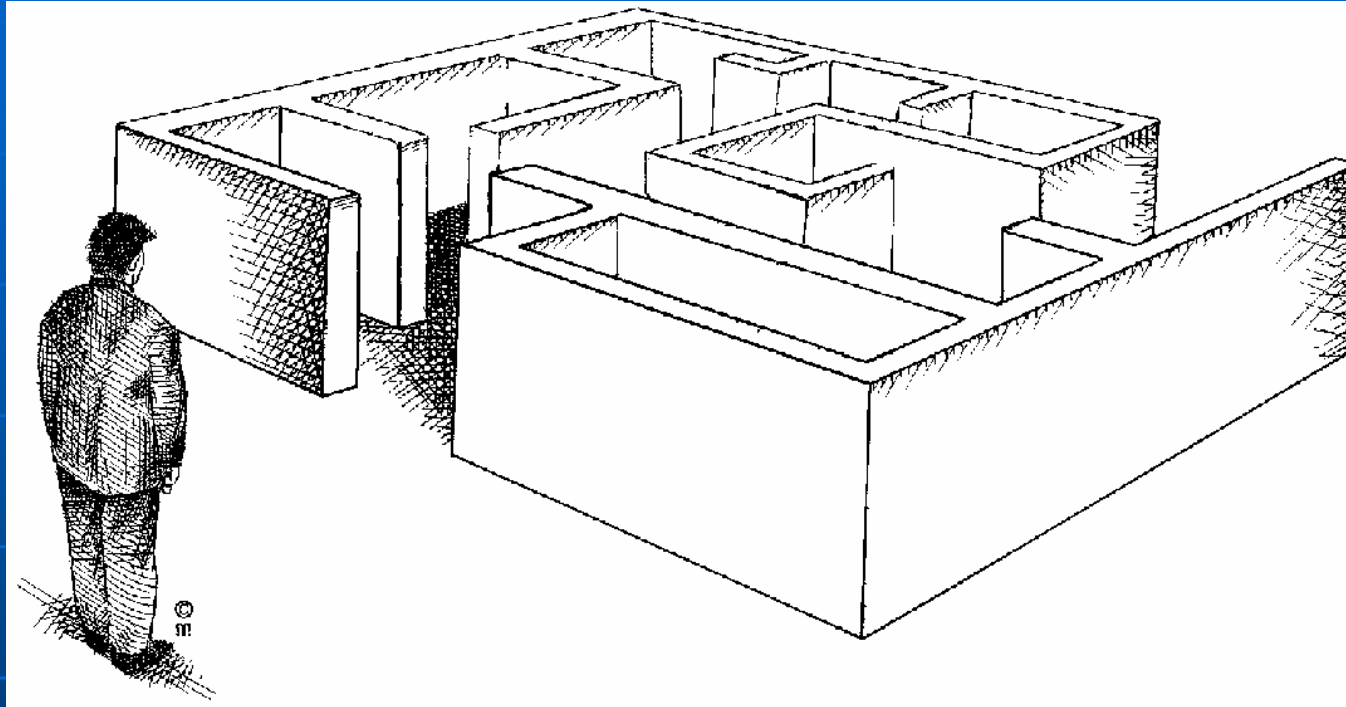
Να δημιουργήσει ένα σύστημα υποστήριξης φοιτητών
και διδασκόντων σε όλη τη χώρα

(Για καλύτερες παροχές διδασκαλίας, καλύτερες
συνθήκες μάθησης, για πιο αποτελεσματικές διεργασίες)

Τέλος, να δημιουργήσει ένα σύστημα διοικητικής ,
εκπαιδευτικής και ερευνητικής υποδομής
ανάλογο του αριθμού των φοιτητών,
του αριθμού των διδασκόντων,
και ανάλογο των ιδιαιτεροτήτων ενός ΑΝΟΙΚΤΟΥ
και ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Πανεπιστημίου.

Στο συμβατικό πανεπιστήμιο η κάθε αλλαγή
είναι ζήτημα επιλογής

Στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο η κάθε αλλαγή
είναι ζήτημα επιβίωσης

Η διαδικασία της μάθησης (άρα του διδακτικού υλικού)
είναι ένας δύσκολος λαβύρινθος

Πληροφορία

Γνώση

Διδασκαλία

Μάθηση

Μέσον

Διαδικασία

Βασικά ζητήματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
(και όχι μόνο)

Τι μαθαίνουν οι μαθητές;

Πώς το μαθαίνουν;

Τι είναι ικανοί να κάνουν με αυτά που έμαθαν;

- Βιβλία
- Τηλεόραση
- Internet
- Βίντεο
- Υπολογιστές
- DVDs
- CDs
- Λογισμικά
- Πλατφόρμες κλπ

Όλα τα παραπάνω είναι μέσα μεταφοράς της πληροφορίας, όχι της γνώσης. Δεν δημιουργήθηκαν ως εκπαιδευτικά εργαλεία, αλλά ως εργαλεία μεταφοράς και αποθήκευσης οπτικών και ηχητικών πληροφοριών.

- Βιβλία
- Τηλεόραση
- Internet
- Βίντεο
- Υπολογιστές
- DVDs
- CDs
- Λογισμικά
- Πλατφόρμες κλπ

Οι μαθητές λαμβάνουν πληροφορίες από όλες τις πηγές.
Οι πληροφορίες όμως δεν είναι ούτε 'μάθηση', ούτε 'γνώση'.
Πρέπει πάντα να εμπλέκονται και να εκπονούν δραστηριότητες
έτσι ώστε να μετατρέψουν τις πληροφορίες σε γνώση.

Ο μαθητής στη διαδικασία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θέλει να γνωρίζει από την αρχή της εκπαίδευσής του τα εξής:

Τι πρέπει να κάνει

Ο μαθητής στη διαδικασία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θέλει να γνωρίζει από την αρχή της εκπαίδευσής του τα εξής:

Τι πρέπει να κάνει

Γιατί το κάνει

Ο μαθητής στη διαδικασία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θέλει να γνωρίζει από την αρχή της εκπαίδευσής του τα εξής:

Τι πρέπει να κάνει

Γιατί το κάνει

Πότε πρέπει να το κάνει

Ο μαθητής στη διαδικασία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θέλει να γνωρίζει από την αρχή της εκπαίδευσής του τα εξής:

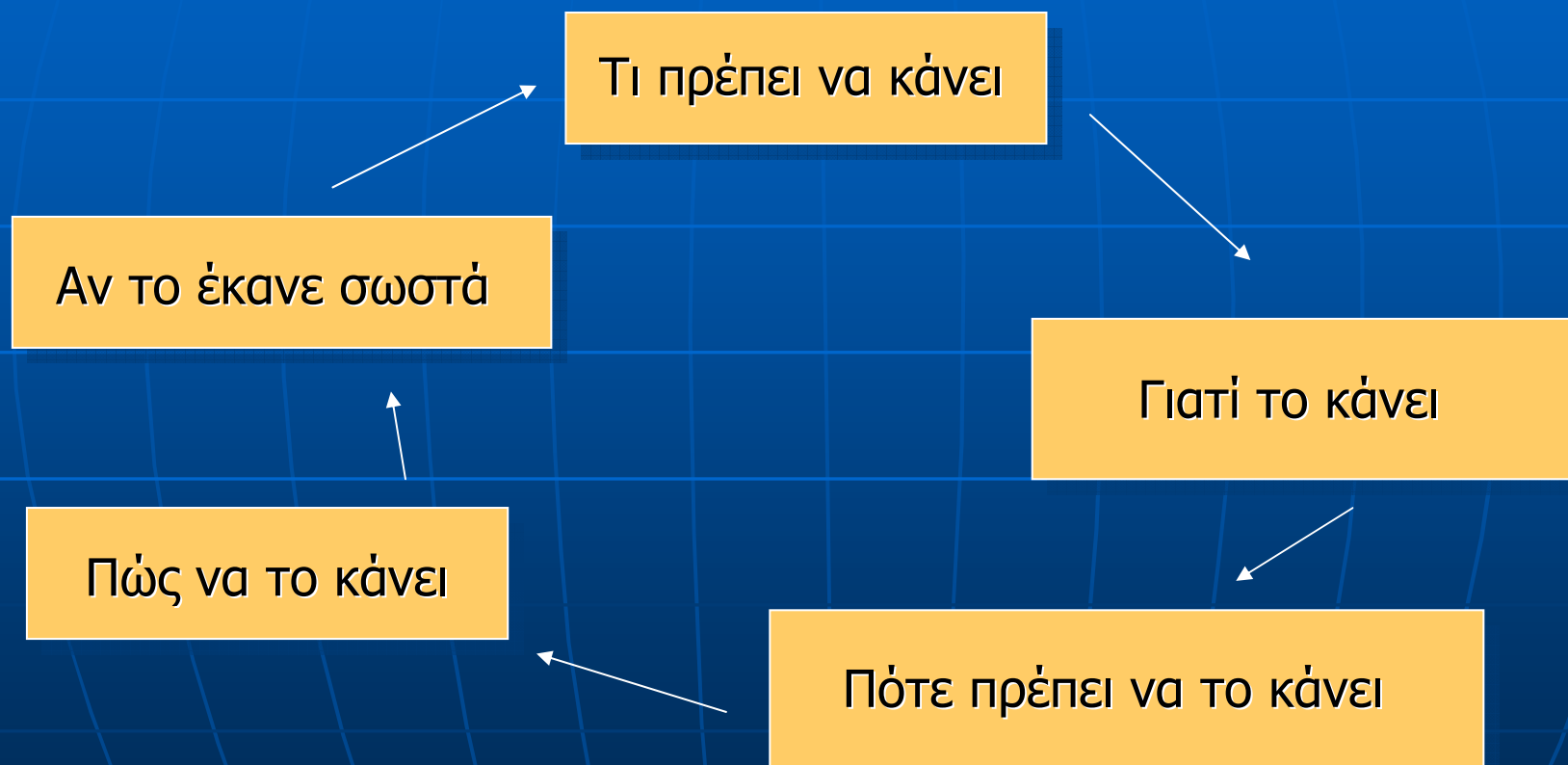
Τι πρέπει να κάνει

Γιατί το κάνει

Πώς να το κάνει

Πότε πρέπει να το κάνει

Ο μαθητής στη διαδικασία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θέλει να γνωρίζει από την αρχή της εκπαίδευσής του τα εξής:

Το εκπαιδευτικό υλικό (διδασκτικό / μαθησιακό)
θα πρέπει να οδηγεί το μαθητή
στην εκπόνηση δραστηριοτήτων

Στη διαδικασία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, όποια και αν είναι αυτή...

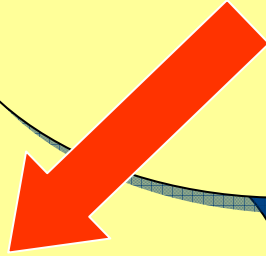
... η μάθηση ορίζεται και εξαρτάται από το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού υλικού και τη διδακτική του μεθοδολογία και ΟΧΙ από τη τεχνολογία, η οποία χρησιμοποιείται για τη μεταφορά του

Οι γνωστικές δεξιότητες

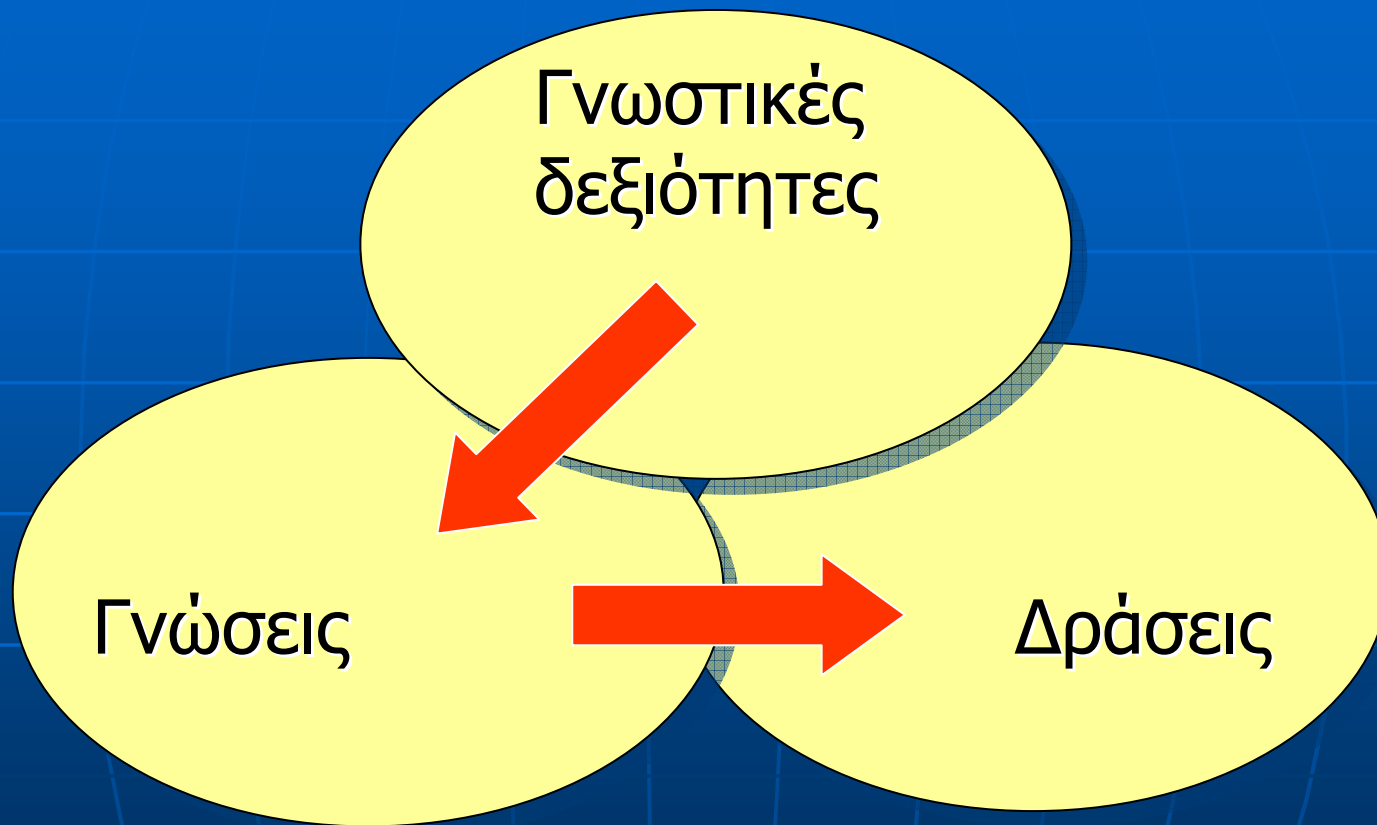
Οι γνωστικές δεξιότητες αποτελούν ένα συνδυασμό από εργαλεία / μέσα επεξεργασίας των πληροφοριών που λαμβάνουμε στην καθημερινή μας ζωή

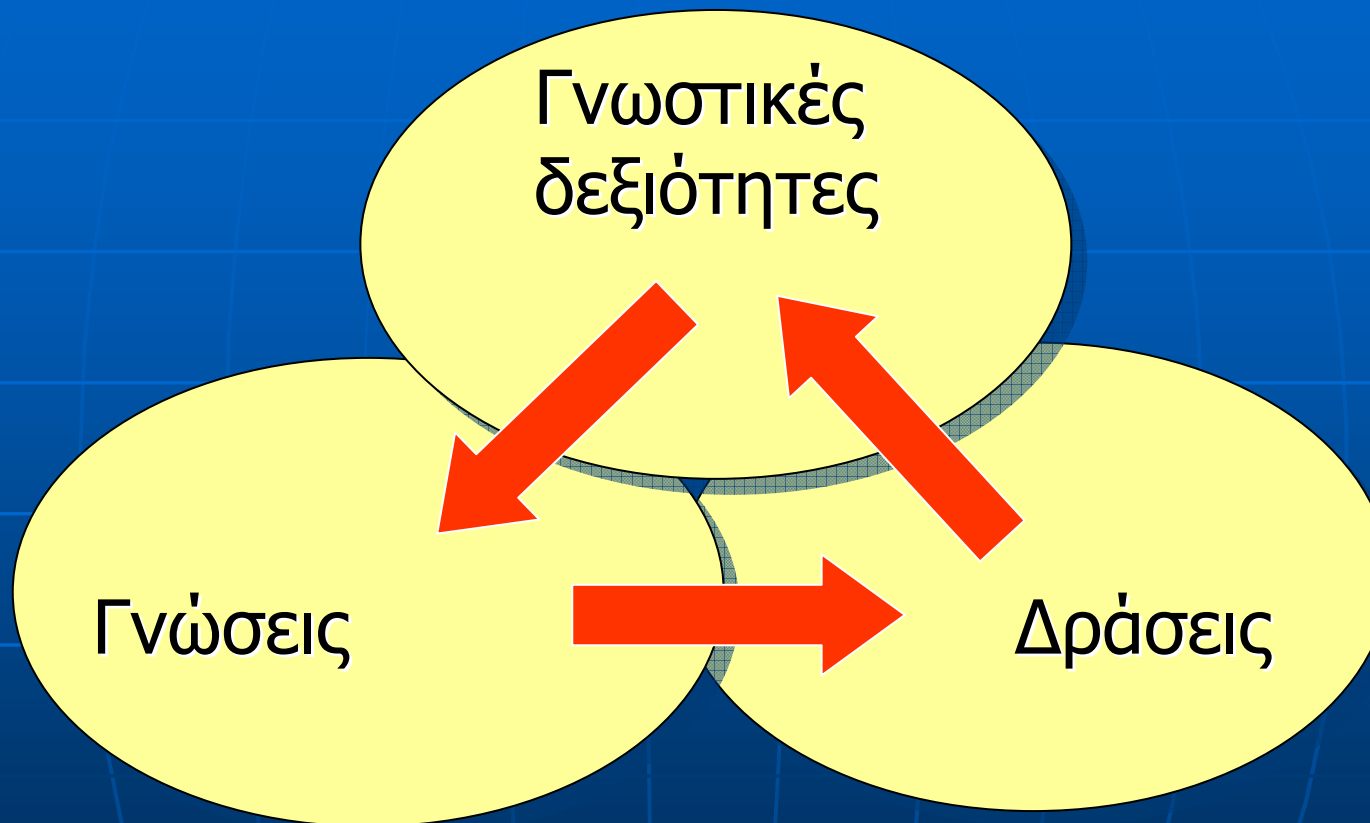
Γνωστικές
δεξιότητες

Γνωστικές
δεξιότητες

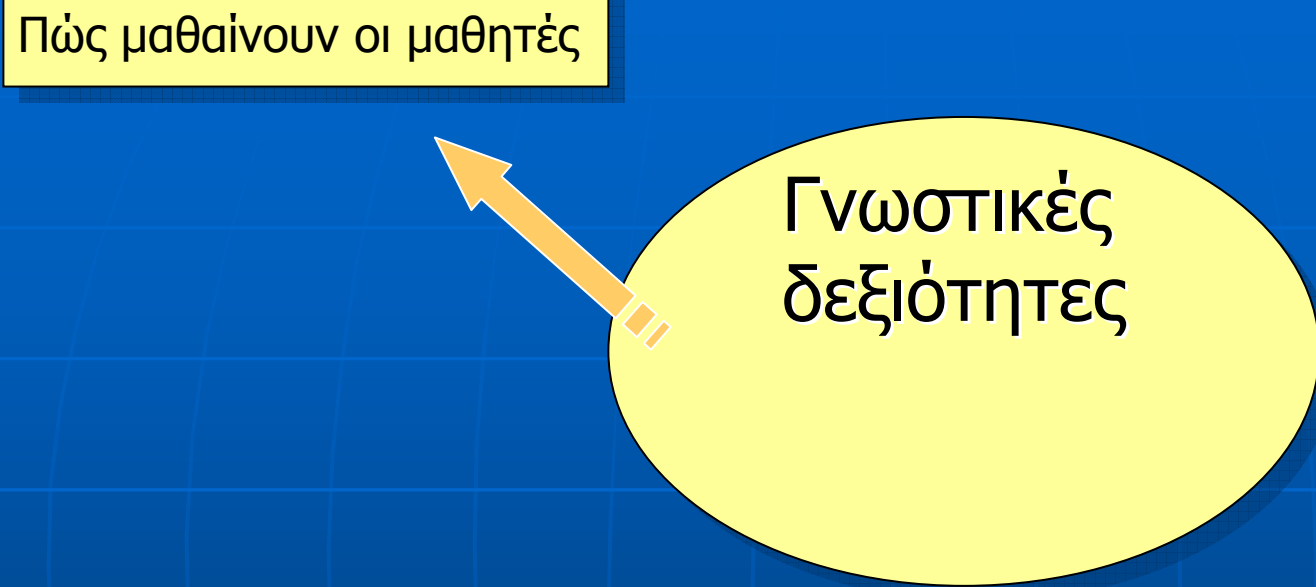
Γνώσεις

Πώς μαθαίνουν οι μαθητές

Γνωστικές
δεξιότητες

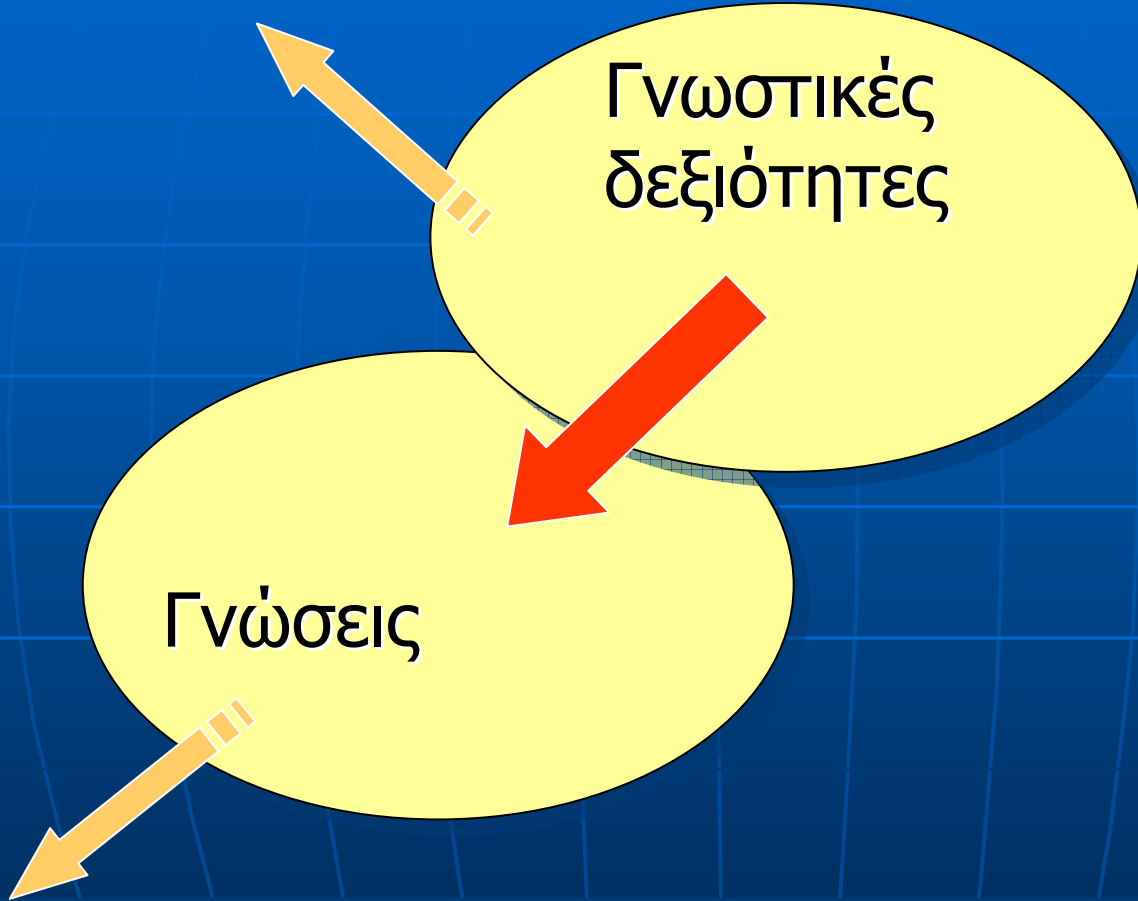

Πώς μαθαίνουν οι μαθητές

Γνωστικές
δεξιότητες

Γνώσεις

Τι μαθαίνουν οι μαθητές

Πώς μαθαίνουν οι μαθητές

Γνωστικές
δεξιότητες

Γνώσεις

Ερώτηση

?

Τι μαθαίνουν οι μαθητές

Φτάνει αυτό;

Πώς μαθαίνουν οι μαθητές

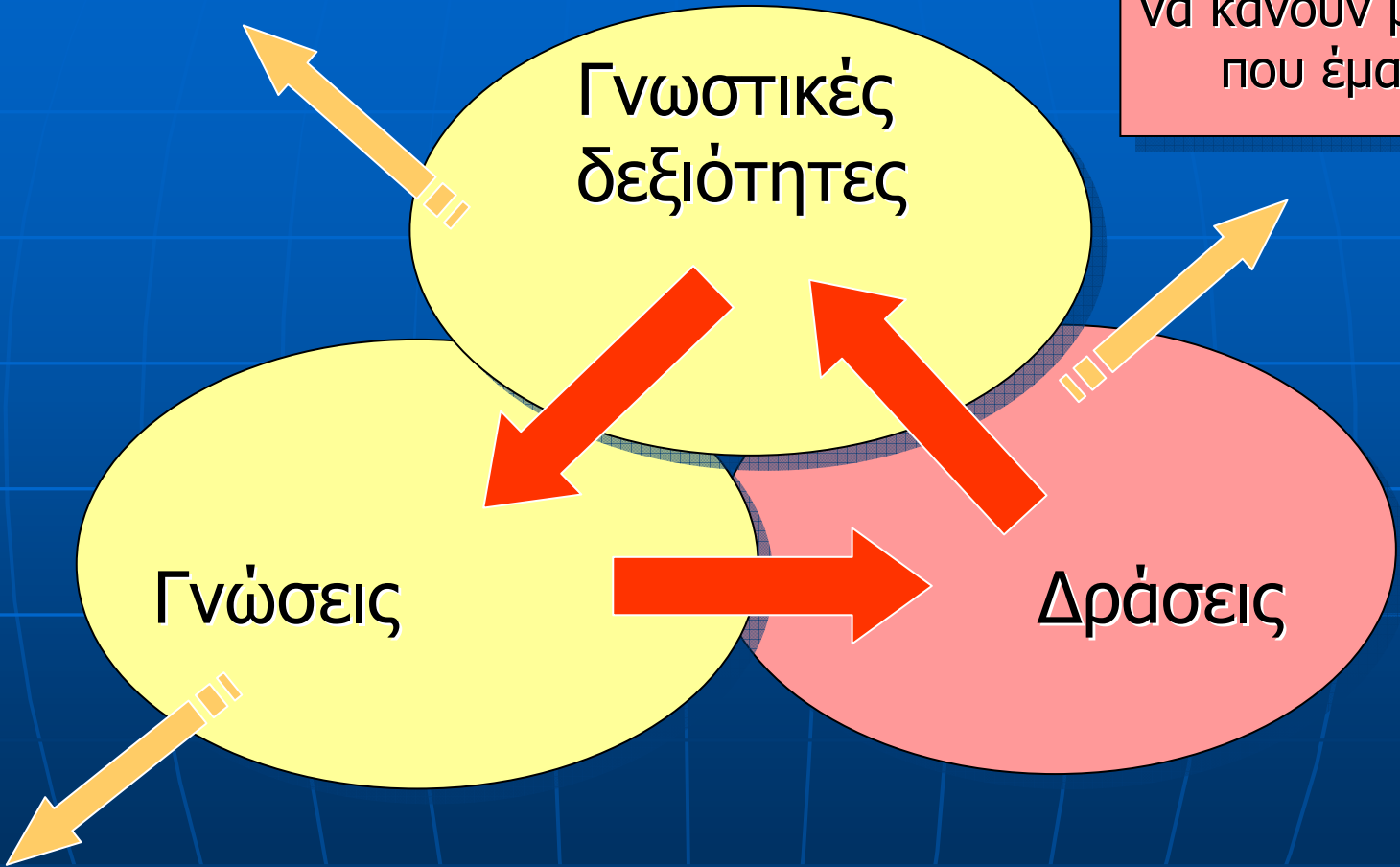
Τι είναι ικανοί να κάνουν με αυτά που έμαθαν

Γνωστικές δεξιότητες

Γνώσεις

Δράσεις

Τι μαθαίνουν οι μαθητές

«Η σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση που βασίζεται σε τεχνολογίες όπως το διαδίκτυο και εισάγει νέες έννοιες όπως το e-learning, έχει αποβεί προβληματική με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγάλη παρανόηση για το εν λόγω πεδίο»

Saba, (2005)

«Ενώ στη Βόρειο Αμερική η εξ αποστάσεως εκπαίδευση αντιμετωπίζεται κυρίως ως τεχνολογική και οργανωτική οντότητα, στην Ευρώπη εστιάζεται στις παιδαγωγικές διαδικασίες»

Otto Peters, (1998)

«Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και η βελτίωση της αποτελεσματικότητας της μάθησης δεν καθορίζονται από τα μέσα – εργαλεία μεταφοράς της πληροφορίας, αλλά από τις παιδαγωγικές επιλογές του σχεδιασμού και της ανάπτυξης του διδακτικού υλικού»

M. Ally, (2004)

Αν οι επιστημονικές συζητήσεις επικεντρωθούν στα εργαλεία μεταφοράς της πληροφορίας και τις βάσεις δεδομένων και όχι στον ποιοτικό σχεδιασμό του εκπαιδευτικού υλικού και τις διαδικασίες αποτελεσματικής μάθησης, τότε η εξ αποστάσεως εκπαίδευση κινδυνεύει να εκφυλιστεί και να χάσει το νόημά της.

σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

